

En posefuld af de blandede

Med Koloristerne på krydstogt mellem stilformerne

KUNST

DET ER EN god oplevelse at gå på 'Koloristerne' i Den Frie. Selvom den ikke er let at danne sig et helt og samlet indtryk af, er den rigdige og afvekslende, livfuld som en grøftkædet om sommeren eller fristende som en pose fyldt med blandede boljer. Ingen stive doktriner har nogensinde fået lov til at finde rigtig fodfæste i denne gruppe. En udstiller kunne det ene, en anden noget ganske andet, og sådan er det stadig. Livet vil sit. Derfor bringer de os fra udtryk til udtryk, vi krydser os frem mellem mangfoldigt af kunstens stile.

SE NU til Poul Winther fra Skagen. De troede måske, at han var faldet til ro mellem sine smukke vragdele og afglattede tømmerstumper og kun havde øje for det høje, skære by fra strandene dernæst. At han en gang for alle havde fundet en form, som gjorde ham tilfreds og glædede hans trofaste beundrere.

Men ikke-måske-ner Poul Winther eksperimenterer på livet løs. Ikke blot har han brøst sin farve med i et meget dybere leje fuld af spjældne harmonier og dramatiske dissonanser, han giver også sine forskellige tingester ny skikkelige indendørs natur. Måle-malerens tradition, ja, han har endda ændret sin penselføring, arbejder i nogle lærred til pointilisternes prikkemaleri, bruger i et blødt glidende fordrag og har endelig i et stort 'Strandbillede' formuleret sin oplevelse som en filmisk bevægelse, næsten surrealistisk vision.

Poul Winthers arbejder hører til de store overraskelser på 'Koloristerne'.

SOM MAN NOK ved værker Nanna Hertofts sine billeder. Men abstrakte billeder er det sandelig, selvom betagelsen billedtæpper ikke skal afvises. Hun udstiller tre. Det største af dem med titlen 'Bla vinkler i lange baner' er et sandt mesterværk: en dejlig optisk bevægelse og yndefuld koloristisk fantasi som synes at være vokset ud af væren i et langt, strømmende åndedræt. Som et dikt af lys.

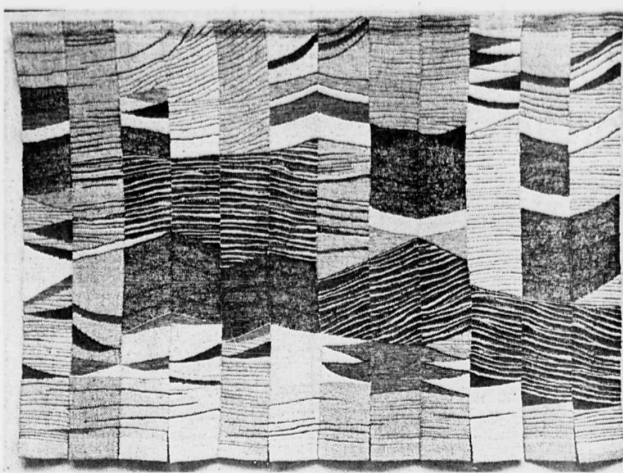
Harde Nanna Hertoft brugt en figurativ stil, kan det meget vel tænkes, at dette tæppe ville have været beslægtet med Jo-

Poul Winther: Studie malet under et ophold i Sydspanien

hannes Larsens store billede af 'Belgen' eller måske endda med nogle af Monets 'Åkande-billeder'. Der er i hvert fald en dyb og rig naturfølelse i det.

I HENDES KRÆVENDE selvbild ses maleren og grafiker Peter Hentes 'Den store spil-lob' og et udvalg af billed-hugeren Finn Nielsens store-arte skulpturer. Det er meget inspirerende. Finn Nielsen tumler med sine franske kalksten, bremssten, marmor- og granitblokke som en romantisk stenhugger med sine kvadre. Næsten alle hans figurer dannes af blokke, der ser ud, som om de er stablet ovenpå hinanden i kraftigt balancer. Det er værd at være opmærksom på, at Finn Nielsen beholder forholdet mellem figurdelenes tyngde, det man mener med

Nanna Hertofts billedtæppe 'Bla vinkler i lange baner' 1977

ordet hvilede, og at han samtidig mestrer deres bevægelser opad og rundt i det strabende og spirallende. Læg forevigt mærke til, hvor smukt og mandigt han udnytter formernes dybde og skygge-virkninger.

Peter Hentes bidrag er nærmest en overdimensioneret kabale. Han har lagt sine store billedkort ud over væggen i tre rækker ovenover hinanden, og det er ikke alene blevet levende, dekorativt og originalt i kraft af sin rigdom på maleriske skønheder. Det er også overordentlig underfundigt. For der er jo mening i kalkstenen, når Peter Hentes tager fat. Man gør sig selv en vældig tjeneste ved at give sig til at studere de små citater af sportspresens rytninger, der er anbragt som maksimer på hans billeder, nøglerne til hans begavede arkane.

AT BLIVE VED med at vende hvert eneste af posens gode boljer på denne måde, vil føre til læserens over-

Inge Lise Westman: 'Mand med børn - på flugt'

Skulptur af Finn Nielsen

mæthed. Men De skal vide, at 'Koloristerne' denne gang også kan tilbyde en smuk minde-ophængning af den fantastisk abstrakte maler Erling Jørgensen arbejder. De henter deres skønhed i en festlig farve — der nu og da blev til kuler — og en stor opfindsomhed i det figurale. Den gode opbængning eller søde opbængning Erling Jørgensen dyder, tilløber hans svaghed. Godt er det også at se, hvor klogt man fejrer billedhugge-

ren Carl Lobbedanz indstads gennem mange år, og hvordan 'Koloristerne's' talentpejdere igen har fundet frem til begavede gæsteskulptører som Inge Lise Westman — lig grundigt Jørgensen arbejder. De henter deres skønhed i en festlig farve — der nu og da blev til kuler — og en stor opfindsomhed i det figurale. Den gode opbængning eller søde opbængning Erling Jørgensen dyder, tilløber hans svaghed. Godt er det også at se, hvor klogt man fejrer billedhugge-

Leif Lage, Astrid Klenow og Groth Jensen. Og at der er liv og friskhed, arbejdslyst og Åbenhed hos ældre medlemmer. I gruppen beviser Sigrid Løken, Harald Hansen, Ole Hierup, Bengt Koch, Kai Møttrup og den evigt-spækkede Franka Rasmussen. God fornøjelse.

PIERRE LUBBECKER. ('Koloristerne', Den Frie, dgt. 10-11 til og med 22. ds.)

er væk. Pantelæneren har ingen brug for mere, og skovværkerne ne jeg de uforståede myndigheder på porten. Ufatteligt at de måtte dele skæbne med blomsterkoner på Amager-torv. 'Diamanten' mistede sit morgesortskønne kintet, og værten kunne sætte megafonen fra sig. Der var ikke mere telefon fra Hundested, da flasketorvet forsvandt. Fine restauranter rykker ind i de kælder, hvor fiskekasserne for stod stablet oven på hinanden, og det stilige bredte sig til de omliggende gader. Snaregale blev æmnet og pudset op. Vragten af Nybrogade tog grædvis hunn fra retten. De to krumme gader blev befølet af nye mennesker. Godt at alhænderen på hjørnet holdt stand.

GÅRDEN I nr. 4 var gul — men langtfra så fornem som den halvbrunde i nr. 10. Dog porten hos os var et særsyn i sin art. En kunstner, langtfra af de gudhede-skede, har i tiden lige akkurat for femten morgen haft det kapricieuse indfald at lade tidligere øre og behøve parader på de vægge, der udkorerede ville have skabt et stilfuldt og vifvagt rum. Men kunstneren parade af hedengænge behøve gennem adskillige århundreder må uden tvivl have fundet optagelse i en af de guider, der fører amerikanske turister frelet gen-

nem Skandnaven, for valfarten til frekser af bagernestren flankedet af paraplygænger og professor Vilhelm Marstrand var en daglig begivenhed og fremmedt ofte talstærkt. Undfrødt så porten skærper på vidunderet i porten som var det et kalkmaleri fra middelalderen. Det må have glædet kunstneren i bagbygningen og husets øvre, der velhidsede så på de fremmede fra det gortelværker i kælderen. Sine ambassadøren i Naboløs, der for længe havde overkrede pensionsalderens lykelige tærkel, kunne det mæbende fremmede kalde til spæstusens buede vindue.

Men dermed var herlighederne i nr. 4 også forbi. Porten blev lukket om aftenen — af hvem ved kun Herren og måske gorteløren i kælderen. Dog ganske lukket var den ikke. Meget tydede på, at sene natvandrere ofte har folt en vis befriende letelse i det dunkle rum. Ikke udsædligt, for tømme flakke så nu beg en lukket, kronmølet nobel port med et velpudset håndtag. Arkitekter, M.A.A., af de fashionable har hængt deres formvige skilt op på den grå-

malede væg og har taget de store rum med gaden i bag, og de vogter med nidkærhed over husets vedligeholdelse. Grønne planter op ad den gule mur vandes af kyndige hænder, og velholdte havekanter på gårdens koutbare chasséroling er for hånden. Jo, nr. 10 er velholdt og den apais-formede gård med de buede flader et særsyn opagtet af de fleste. En underfundig niche, der byder de lige linjer. Et lille romersk torv i Snarens kvarter — hvor stihedens fornemhed har sænket sig. Kun to gæstgæver med tavse, uvriskomme spil lader os ane kolonihandlens fordoms travlhed. Jeg ser ind i trappespærgen. Nygsterer jeg jeg altid været. Det aner mig, at den er velholdt. Huset er fornemt og har været bebøet af kammerherrer og kontradmaler. Også gamle professor Werlauff har engang ladet hånden glide op ad mahnogelænderet. En lærer herre, historiker og overbilibotek ved Det Kongelige Bibliotek. Store rum har været rammet af en beskyttet tilværelse for stillærdige embledsmand. Kun arkitekterne har været på spil i den okkergule opgang. Belysningen er spændsmelig men forvigtet. Kuglerunde lamper trukket på en snor forliger kun dråbeligt med empires rolige trappeløb.

OGSÅ I Magstræde og Snaregade er der stillader uden for høvet, andet hus. Plastic og presenninger blaffer i vinden som bræmsel på en skomert i havens. Myndighederne er læge, når det gælder om at rade de gamle fine huse. Det er, som om det først nu rigtig er gået op for dem. De gamle lejere er for længe rykket ud, og der bor yngre folk til solide husejere, som kun lukker op for én efter en fortolgt skilt i samtalen-læget. Den slags er også kommet til Magstræde. I Struensees gård. Hvorfor det røde barokhus, der i dag i sin renhed lyser som en dampkøt skink, knytter sig til den tyske doktor, navn er vel tvivlsomt. Der var dog imens et stykke vej til hans kongelige veninde på slottet.

Men huset er blevet pudset op til ukendelighed, og grevens apartment er til leje for leihavere. Længe har der stået 'Til leje' i vinduet. Den slags lover ikke godt for det prishøjlet. Men gården hævder sig blandt gulskalt bindingsværk på bagsiden af Nybrogades huse, der ukendeligt roder deres funktion som dybe pakhuse. Planen kan vel minde om gavhusene i Amsterdam, hvor dybden er langt større end bredden. Velstand demonstreres med Nybrogade, hvor dørene er tunede og rigt udkårne. Måske sky-

des de hofsnedker Chr. Jacob Preisler, der selv boede i nr. 16. Hans navn på en etiket i skuffen på en svungen kommode kan få prisen til at stige til orthomannske højder.

Jeg kom i et af de huse engang. En kollega af mig havde fået det kapricieuse indfald at leje Gotfred Tvedes tegnestue til Nybrogade nr. 18. Her skabte og tjenestefolk trivedes i de dage. Men min ven flyttede. Selv havde han taget den øverste trækbelæde kaby i besiddelse. Der var et ual af skuffer og indbyggede borde, men den eneste adgang til det rum, der en mæde passede bedre i Bloomsbury end i Magstræde, var en smæver vindeltrappe. Da Mogens Brandt var på sin drøjde og en flittig leverandør til forlaget, foregik forhandlinger med ham i knap så smæver omgivelser. Mogens Brandt har andet letet op, da min ven opgav lejemålet.

Mon ikke det var vinhandlernes, der lagde for med det stilfulde? Det gule hus lyser af velstand. Der er ægte tæpper og blankpoleret mahogni. Helt usælsk det ikke have været at handle med bordeaux. Et laughus af de misundelsesværdige. Stavede flasker i vinduet. Det er årgange, der for

længst er forsvundet fra os, for hvem en flaske med skruetål hører til weekendens excesser. Chateau La Tour du Pin Figeac. De flasker med den gule etikette lå der også, da jeg holdt til i nr. 4. Navnet sagde mig måske mere dengang, end det gør i dag, da et nobelt chateau omgivet af vinmarker. La Tour du Pin. En familie der måtte flygte fra guillotin og som fredløse forlede deres palæ i Paris. Madame Henriette Lucie La Tour du Pin skrev det hele ned med aristokratis blufærdighed. En mærkelig erindringsbog, der står derhøve på reolen. Hun skal ind på natbordet. Jeg vil læse hende igen — inden jeg knipser lyset ud.

Men vinhandlernes hus må være yngre end de andre. Da det klænte sig ind mellem de dybde mure, må det have virket som en parvenue blandt de mere bedagede. Det franske Fiskehandels Kompagnies laughus på hjørnet af Magstræde og Knabstræde har dog næppe ladet sig ryste. Den sylespide gavt har selvbevidst skabt sig mod himlen i skarpe linjer. Ingen skulle være i tvivl om, hvem der var forende i Knabstræde. Selv ikke hofkonditor Zenglers hus — også fra 1733 — kunne gøre det rangen stridig, selv om det var tegnet af Philip de Laog. Købmand, bager og ferskvandsfisker. Det har været en

indbringende håndtering i de dage, og velstanden demonstreres i fine facader.

DET RUSKER I plasticpresenningen, da jeg går ned mod de to gamle huse på hjørnet af Rådhusstræde. Også de er ved at blive rettet op. Hvor er alle de gamle brændevinsflasker henne? Halve aber og kyllinger og dansk frugtfor for at dulle den på stykke og forlænge nydeligheden. For i tiden stod de skjult i mørke porte, hvor fugten aldrig rigtig forlod den brølgning, der lød sammen med gadenes brøsten. Mon ikke Snaregade og Magstræde er de eneste gader, der har bevaret de nortrige brøsten? Det grove klæder de dybde mursten i gavhusene på hjørnet. Det er huse fra dengang. Christoffer Valkendorf de mure, må det have virket som en parvenue blandt de mere bedagede. Det franske Fiskehandels Kompagnies laughus på hjørnet af Magstræde og Knabstræde har dog næppe ladet sig ryste. Den sylespide gavt har selvbevidst skabt sig mod himlen i skarpe linjer. Ingen skulle være i tvivl om, hvem der var forende i Knabstræde. Selv ikke hofkonditor Zenglers hus — også fra 1733 — kunne gøre det rangen stridig, selv om det var tegnet af Philip de Laog. Købmand, bager og ferskvandsfisker. Det har været en

lerier har fortraunet vindstør og små vindstør økster. 'Klædeskab' var en af dem, et værhøder der ikke kendte til variationer i traktamentet. Ol og snaps var stort set, hvad værten, Charles, kunne byde på. Slagmand var ufort. Stedet var nobelt og forholdsvis stamstærkt. Desværre horte jeg ikke til den udsøgte kreds. Jeg har været der en gang, men desto oftere har det givet et spjæt i mig, når rallebørst blev knaldet hårdt i bordet. 'Huset' gavos vel det, vi mistede, da 'Klædeskab' forsvandt. Nu er der orden i det igen. Portechaisen stod ellers lige om hjørnet.

Det rasler med flasker og der dufter blidt ud af 'Abelone's' lille restaurant. Vildvinpostej og farseret gedde, står der på hendes kort ved døren. Ja, Magstræde har endret sig. Duften af hendes hjemmelavede ølskiver lejer sig livligt i det snævre gaderum.

I markedet træder jeg til side for en indholdt skare. Hofbægerne figurer kaster deres skygge på gamle husmure. Hofsnedkeren er gået til ro, og Struensee har slukket lyset i sin gård. Ove Malling svæver. Fra nr. 10 hores spæde toner. Oberkapelmester Giuseppe Sarti har åbnet sit spinet. I dybe tanker monstret jeg efterlader Nielsen imponerende ophud af eller.

GODFRED HARTMANN.